

OBSAH

Úvodem	9
I. TEORETICKÁ ČÁST: UVEDENÍ DO PROBLEMATIKY	11
1. Interakce a komunikace ve výuce: vymezení pojmů	13
1.1 Interakce a komunikace ve výuce: teoretické přístupy	13
1.2 Interakce ve výuce	14
1.3 Komunikace ve výuce	19
1.4 Interakce a komunikace ve výuce tělesné výchovy	30
2. Interakce a komunikace ve výuce: výzkumné oblasti, metody a techniky	35
2.1 Vývoj výzkumů interakce a komunikace ve výuce	36
2.2 Výzkumné oblasti	38
2.3 Výzkumné metody a techniky	40
2.3.1 Model observačního zkoumání sociální interakce R. F. Balese	41
2.3.2 Flandersův pozorovací systém – FIAS	42
2.3.3 Bellackova metoda mikroanalýzy	44
2.3.4 Analýza didaktické interakce v tělesné výchově	45
2.3.5 Metoda didaktické informační analýzy pro výtvarnou výchovu	46
2.4 Výzkumy interakce a komunikace ve výuce tělesné výchovy	47
2.5 Vybrané výsledky výzkumů	50
II. EMPIRICKÁ ČÁST: VÝZKUMY A ZJIŠTĚNÍ	53
3. Interakční styl učitelů tělesné výchovy: výsledky z dotazníku QTI	55
3.1 Teoretická východiska: Learyho teorie a její modifikace	56
3.1.1 Learyho teorie interpersonálního chování	56
3.1.2 Modifikace Learyho modelu pro pedagogické prostředí	57
3.2 Stav poznání: zahraniční a domácí výzkumy učitelova interpersonálního stylu	60
3.2.1 Zahraniční výzkumy učitelova interpersonálního stylu	60
3.2.2 Výzkumy interakce a komunikace ve výuce tělesné výchovy	61
3.3 Cíle a postup výzkumné studie: odlišnosti ve vnímání interakčního stylu	62
3.3.1 Cíl výzkumu a výzkumné otázky	62
3.3.2 Zkoumaný soubor	62
3.3.3 Výzkumný nástroj, administrace a zpracování dat	63
3.4 Výsledky výzkumné studie	65
3.4.1 Odlišnosti ve vnímání učitelů sebou samými a jejich žáky	65
3.4.2 Odlišnosti dané délkou praxe	69
3.4.3 Genderové odlišnosti	69
3.5 Shrnutí, diskuse, závěry	70

4. Interakce a komunikace ve výuce tělesné výchovy: videostudie	73
4.1 Teoreticko-metodologická východiska	73
4.2 Cíle, otázky a metodický postup videostudie	74
4.3 Výsledky videostudie tělesné výchovy	77
4.3.1 Organizační formy: kategoriální systém a výsledky	77
4.3.2 Fáze výuky: kategoriální systém a výsledky	79
4.3.3 Sociálně-interakční formy: kategoriální systém a výsledky	81
4.3.4 Řetězení iniciativa-přijem: kategoriální systém a výsledky	83
4.3.5 Formy chování učitele: kategoriální systém a výsledky	86
4.3.6 Typy projevu učitele: kategoriální systém a výsledky	88
4.3.7 Způsob řečového projevu učitele: kategoriální systém a výsledky	90
4.3.8 Podoba řečového projevu učitele: kategoriální systém a výsledky	92
4.3.9 Formy chování třídy: kategoriální systém a výsledky	94
4.3.10 Typy projevu třídy: kategoriální systém a výsledky	96
4.4 Shrnutí, diskuse, závěry	99
5. Pojetí interakce a komunikace u učitelů tělesné výchovy: obsahová analýza rozhovorů	101
5.1 Teoretická východiska – učitelovo pojetí výuky, pojetí komunikace a interakce	101
5.2 Cíle a postup výzkumné studie	102
5.3 Zkoumaný soubor	102
5.4 Výzkumný nástroj a analýza dat	102
5.5 Výsledky	103
5.5.1 Interakční styl učitele tělesné výchovy z pohledu učitelů a jejich žáků	104
5.5.2 Představa ideálního učitele tělesné výchovy	121
5.5.3 Specifika předmětu tělesná výchova a jejich vliv na komunikaci	122
5.5.4 Komunikace v různých fázích výuky tělesné výchovy	123
5.5.5 Plnění/neplnění instrukce žáky, neporozumění výkladu, uznání chyby učitele	125
5.5.6 Motivace, pochvala, zpětná vazba, korekce chyby, zesměšnění, ironie	127
5.5.7 Vlastní iniciativa žáků, nesouhlas žáků s učitelem	129
5.5.8 Kázeň a nekázeň při výuce tělesné výchovy	130
5.5.9 Cílená komunikace o tělesné výchově a komunikace o něčem jiném	131
5.6 Shrnutí, diskuse, závěry	133
6. Typologie učitelů tělesné výchovy podle interakčního stylu	135
6.1 Typologie – uvedení do problematiky	135
6.2 Typologie učitelů tělesné výchovy dle jejich interakčního stylu (sebeuposouzení)	137
6.3 Typologie učitelů tělesné výchovy dle jejich interakčního stylu (posouzení žáky)	139
6.4 Shrnutí, diskuse a závěry	141
Literatura	143
Summary	151
Seznam obrázků a tabulek	153